

ASYLINTERVJUET

Innledning

Asylprosessen og egen beskyttelsessak er ofte et samtaleemne blant beboere i omsorgssentre og asylmottak. Det er knyttet stor spenning til asylintervjuet som blant mange enslige mindreårige har fått tilnavnet *the big interview*.

En asylsøker har plikt til å bidra til å opplyse sin beskyttelsessak⁴⁸ og manglende samarbeid vil kunne ha innvirkning på UDIs vurdering av saken.⁴⁹ I mangel av annen dokumentasjon vil asylintervjuet ofte være Utlendingsdirektoratets viktigste verktøy for å innhente tilstrekkelig informasjon før vedtak treffes i beskyttelsessaken.

I de fleste tilfeller er det under asylintervjuet søkeren presenterer sine anførsler direkte for Utlendingsdirektoratet. Under intervjuet skal søkeren få anledning til å fremlegge årsaken til at vedkommende mener han eller hun har behov for beskyttelse og UDI skal ha anledning til å innhente opplysninger om blant annet beskyttelsesbehov, identitet og forutsetninger ved en eventuell retur til hjemlandet.⁵⁰ Opplysningene som fremkommer under asylintervjuet tillegges stor vekt i UDIs vurdering og det er derfor viktig at den mindreårige er godt forberedt.

Representantens rolle er å være en juridisk stedfortreder i foreldrenes fravær og det fremkommer direkte av loven at representanten skal være til stede under asylintervjuet.⁵¹ Under selve intervjuet har representanten i utgangspunktet en *passiv* rolle – samtalens aktive deltakere er UDIs saksbehandler og barnet. Det er intervjueren som har kompetanse til å stille de rette spørsmålene og det er barnet som skal besvare dem. Utover å observere er representantens oppgaver hovedsakelig i *forberedelsene* til intervjuet.

Representanten er en passiv deltaker under selve intervjuet, men har viktige oppgaver i forkant. Representanten skal forberede barnet på samtalen og informere UDI om eventuelle behov for tilrettelegging.

Dette kapittelet innledes med en oversikt over regelverket og de forskjellige deltakerne ved intervjuet, deretter gis det en oversikt over hvordan representanten kan forberede den mindreårige til intervjuet og en beskrivelse av selve intervjudagen.

⁴⁸ Utlendingsloven § 93 fjerde ledd. Se også utlendingsforskriften § 17-23.

⁴⁹ Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) merknad til § 93

⁵⁰ Barnets rett til å bli hørt er nedfelt i FNs barnekonvensjon artikkel 12. Konvensjonen gjelder som norsk rett, jf. menneskerettsloven § 2. Se også Grunnloven § 104 første ledd.

⁵¹ Utlendingsloven § 98 d annet ledd bokstav a

Regelverk

Både politiet og UDI kan pålegge søkeren å møte personlig for å gi opplysninger som har betydning for søknaden om beskyttelse.⁵² Barnet har også en rett til å uttale seg.⁵³

[Utlendingsforskriften](#) gir følgende rettigheter under asylintervjuet:

- **Intervjuet skal foretas snarest mulig.** Etter utlendingsforskriften skal det foretas innen 14 dager etter at søknaden om beskyttelse er levert, med mindre det er behov for aldersundersøkelse.⁵⁴ I praksis er ventetiden ofte mye lenger og det kan ta mange måneder før barnet får en dato for asylintervju.
- **Tilrettelegging av intervjuet** som sikrer at saken blir best mulig opplyst. Dette kan blant annet innebære at en kvinnelig asylsøker skal få kvinnelig tolk eller intervjuer.⁵⁵
- **Forsvarlig kommunikasjon**, herunder bruk av tolk. Søkeren skal få informasjon om at tolken har taushetsplikt og at overtredelse av taushetsplikten kan medføre straffeansvar.⁵⁶
- Søkeren skal få anledning til å **forklare seg med egne ord.** Intervjueren skal så langt det er mulig avklare motstridende opplysninger.⁵⁷
- Det kan tas **lyd- og bildeopptak** under asylintervjuet.⁵⁸ Søkeren skal orienteres.
- **Representant** skal være tilstede.⁵⁹
- Søkeren skal få **informasjon** om:⁶⁰
 - at vedkommende oppfordres til å forklare seg sannferdig og fullstendig
 - at uriktige opplysninger eller å unndra opplysninger av vesentlig betydning kan ha innvirkning på avgjørelsen
 - det er forbundet med straffeansvar å gi vesentlig uriktige eller åpenbare villedende opplysninger⁶¹
 - at den informasjonen som gis under asylintervjuet vil danne grunnlag for avgjørelsen av søknaden, sammen med andre relevante opplysninger i saken

Det blir som hovedregel ikke gjennomført et asylintervju i saker som følger Dublin-prosedyren.⁶²

⁵² Utlendingsloven § 83 første ledd, jf. § 93 fjerde ledd

⁵³ Utlendingsloven § 81

⁵⁴ Utlendingsforskriften § 17-4 tredje ledd

⁵⁵ Utlendingsforskriften § 17-2 annet ledd

⁵⁶ Utlendingsforskriften § 17-2 tredje ledd

⁵⁷ Utlendingsforskriften § 17-2 femte ledd

⁵⁸ Utlendingsforskriften § 17-2 sjette ledd, UDIs rundskriv 2013-015

⁵⁹ Utlendingsforskriften § 17-4 tredje ledd

⁶⁰ Utlendingsforskriften § 17-2 fjerde ledd

⁶¹ Utlendingsforskriften § 17-2 fjerde ledd, jf. Utlendingsloven § 108 andre ledd bokstav c

⁶² Representantens oppgaver i forbindelse med Dublin-prosedyre vil bli behandlet i et eget kapittel.

Deltakernes roller og oppgaver

Når en enslig mindreårig asylsøker intervjues vil det normalt være fire personer tilstede: barnet, intervjuer, tolk og representant. Alle personene tilstede vil kunne innvirke på hvordan barnet forteller sin historie. Derfor er det viktig at deltakerne er bevisst sine roller. Andre forhold kan også være relevante, for eksempel hvem samtalepartene er (kjønn, alder, maktforhold) og hvilket *relasjonsforhold* de har til barnet (en tillitsperson eller en fremmed).⁶³

Barnet

Barnet er hovedpersonen denne dagen. Den mindreårige skal få anledning til å uttale seg om sitt beskyttelsesbehov og hvorfor vedkommende frykter fremtidig forfølgelse. Samtidig har vedkommende et ansvar for å bidra til opplysning av saken og medvirke til å avklare sin identitet.⁶⁴ Å fremlegge sin forklaring er altså både en rett og en plikt når en søker om beskyttelse.

Intervjueren

Den enslige mindreårige asylsøkeren blir intervjuet av en saksbehandler hos UDI. UDI har egne saksbehandlere som intervjuer barn.⁶⁵ Intervjuers oppgave er å styre samtalen og tilrettelegge for at søkeren får opplyst saken sin best mulig.

Tolken

Tolkens oppgave under asylintervjuet er å oversette det som blir sagt akkurat slik det fremkommer. Tolken skal verken trekke fra eller legge til ord, og tolken skal være nøytral og upartisk. I utgangspunktet skal tolken heller ikke forenkle språket, den som snakker med barnet må derfor selv ta ansvaret for at språket er i henhold til barnets alder og modenhet.

Barnet har rett til forsvarlig kommunikasjon ved bruk av tolk. Barnet bør derfor få spørsmål om han eller hun forstår hva tolken sier, før intervjuet begynner. Om tolken snakker et annet språk eller dialekt enn barnet er vant til, må representanten vurdere om kommunikasjon ved bruk av denne tolken er forsvarlig. Er ikke kommunikasjonen forsvarlig må tolken byttes ut, selv om dette kan medføre en utsettelse av intervjuet og lenger saksbehandlingstid.

Representanten

Representanten skal være tilstede som en observatør og sikre at barnets rettsikkerhet og øvrige interesser blir ivaretatt. Representanten har som tidligere nevnt i utgangspunktet en passiv rolle under intervjuet fordi samtalen er mellom barnet og intervjueren. Representanten skal likevel gripe inn ved behov, men må i så fall vise hensyn og være bevisst de ulike rollene hver enkelt person har under intervjuet.

⁶³ Lidén, H. *Barn og migrasjon: mobilitet og tilhørighet*. (2017) Oslo: Universitetsforlaget s. 94

⁶⁴ Utlendingsloven § 83 andre ledd

⁶⁵ Saksbehandlerne som intervjuer barn er en del av *barnefaglig enhet (BFE)*. For henvendelser som gjelder beskyttelsessaken til enslige mindreårige kan representanter kontakte BFE på bfe@udi.no.

Eksempler på hva representanten skal gjøre under asylintervjuet er å sikre at:

- Det tas lydopptak. Dersom det ikke tas lydopptak bør representanten få en begrunnelse og få dette nedfelt i asylrapporten. Dersom det ikke blir tatt opptak må intervjurapporten gjennomleses nøye.
- Intervjuer informerer barnet i tråd med [regelverket](#).
- Spørsmål blir stilt på en måte barnet forstår.
- Barnet får sagt det han eller hun vil og viktig informasjon kommer med i intervjurapporten.
- Barnet får flere pauser dersom vedkommende har et særskilt behov for dette.
- Barnet får informasjon om videre fremdrift i saken.
- Barnet og representanten får anledning til å uttale seg om resultatet av en eventuell aldersundersøkelse.

Selv i de tilfeller hvor det ikke blir et behov for at representanten griper inn under intervjuet, vil representantens tilstedeværelse være av betydning fordi barnet vil ha et kjent ansikt i rommet.

Et intervju kan være krevende og følelsesladet fordi barnet ofte må fortelle inngående om vanskelige hendelser. Når intervjuet blir vanskelig kan barnet ofte søke støtte hos representanten. Støtte kan gis gjennom å være oppmerksom på barnets behov, for eksempel ved å ta hensyn til om det er behov for pause.

Det kan føles naturlig å gi barnet en klem, holde barnet i hånden eller rundt barnets skulder under intervjuet. Representanten bør reflektere over bruken av denne typen kroppskontakt.⁶⁶ I likhet med yrkesgrupper som lærere, psykologer og advokater bør representanter forholde seg til barn på en tillitsbyggende måte og ha et bevist forhold til at du er en voksenperson barnet står i et avhengighetsforhold til.

Den forberedende samtalen

Det kan være en utfordring at ikke alle mindreårige forstår hva som forventes av dem på intervjudagen. Barnets fortelling kan være mangelfull fordi barnet ikke forstår hvilken informasjon som er relevant eller betydningen av å fortelle detaljert.⁶⁷ Både intervjuer og representant har derfor ansvar for å påse at den mindreårige mottar tilpasset informasjon om hva som forventes av vedkommende under intervjuet. Representanten skal derfor gjennomføre en forberedende samtale med barnet før intervjuet.

Den forberedende samtalen skal fortrinnsvis skje på mottak eller omsorgssenter, ved bruk av telefontolk. Om barnet er privatboende kan besøket skje ved boligen, fortrinnsvis i et rolig og

⁶⁶ Representantens rolle og forholdet mellom barnet og representanten vil bli behandlet nærmere i eget kapittel. For alternative måter å trøste barnet på vises det til toleransevinduet beskrevet under *representantens inngripen*.

⁶⁷ Lidén, H. *Barn og migrasjon: mobilitet og tilhørighet*. (2017) Oslo: Universitetsforlaget s. 94 f

skjermet område. Representanten tar kontakt med bostedet for å avtale et tidspunkt som passer for barnet og bestiller selv tolk.

Unntaksvis kan representanten oppleve at det ikke er anledning til å besøke barnet før asylintervjuet, for eksempel fordi intervjuet kom brått på. I så fall må du vurdere om det er forsvarlig å gjennomføre en telefonkonferanse med barnet i forkant av intervjuet. Momenter som er av betydning i vurderingen er barnets alder, modenhetsnivå og om dere tidligere har hatt samtaler om emnet. Ved en telefonkonferanse vil det ofte være vanskelig å holde barnets oppmerksomhet og å vite om barnet følger med. Hvis du mener det ikke er forsvarlig å forberede samtalen med barnet over telefonen og du ikke har mulighet til å besøke barnet, bør du sammen med den mindreårige vurdere å be om en annen intervjudato. Du bør opplyse barnet om at dette vil kunne medføre en lengre saksbehandlingstid og oppgi hvorfor du eventuelt mener det er barnets beste å utsette intervjuet. Hvis du ber UDI om utsettelse, må du begrunne dette.

Ved bruk av tolk tar en samtale lenger tid og du må ta høyde for at barnet har egne temaer å ta opp med deg. Du bør derfor sette av god tid til å forberede barnet på asylintervjuet. Tolk bestilles per halvtime og for den forberedende samtalen bør det settes av minimum en klokke time. Pass tiden godt – tolken avslutter samtalen raskt når tiden er ute.

Barn er ulike og det avhenger av barnets alder, modenhet og personlighet hvor lang tid forberedelsene tar. En 17 åring har bedre forutsetninger for å forstå hva du formidler enn et 12 år gammelt barn. Forhold som manglende skolegang, redusert eller sen kognitiv utvikling og svekket psykisk helse kan også være relevante momenter ved vurdering av samtalen lengde. Utdfordringer som dette må viderefremmes til UDI dersom de kan ha betydning for intervjuet.⁶⁸

Selv om du skal veilede barnet om hvilke temaer som tas opp og hvordan barnet best forbereder seg til samtalen, skal ikke barnet øve på å fortelle historien sin til deg. Den forberedende samtalen er ikke en *generalprøve* før intervjuet. En av grunnene til dette er at det kan være en belastning for barnet å fortelle om vanskelige opplevelser flere ganger. Historien kan også underbevisst modifiseres ut fra hvordan den tidligere har blitt mottatt av lyttere. Hilde Lidén tar utgangspunkt i teorier om dialogisk forståelse av språk og kommunikasjon når hun viser til en rekke momenter som påvirker hvordan en fortelling produseres. Om asylintervjuet av enslige mindreårige skriver hun at barnets fortelling blir til underveis, når den fortelles for første gang.⁶⁹ Det kan altså være av betydning hvem historien fortelles til første gang og under hvilke omstendigheter.

⁶⁸ Du må i slike tilfeller også følge opp barnets rett til helsetjenester og tilrettelagt undervisning. Det vil komme egne kapitler om dette.

⁶⁹ Lidén, H. *Barn og migrasjon: mobilitet og tilhørighet*. (2017) Oslo: Universitetsforlaget s. 94 f

At barnet ikke skal øve seg på asylintervjuet med representanten, betyr ikke at barnet skal hindres i å fortelle representanten om fortiden sin. Det som bør unngås er at representanten initierer en systematisk gjennomgang av tidligere opplevelser relatert til beskyttelsessaken.

Om barnet fremlegger sin sak for representanten, herunder sine anførsler i beskyttelsessaken, må representanten forklare at det er UDI som avgjør saken. Det er viktig at barnet vet at det ikke er representanten som skal vurdere beskyttelsesbehovet og du ikke kan hjelpe ved å fremlegge hele eller deler av barnets historie under intervjudagen. Fortell barnet at det viktige er å tenke på hva han eller hun ønsker å fremlegge under intervjuet og at barnet ikke må utelate ting som er fortalt til deg.

Nedenfor følger et utvalg samtaleemner som er relevante for den forberedende samtalen.

Samtalens formål

Representanten bør forklare at samtalen er viktig og hva formålet med samtalen er. Barnet skal vite at UDI gjennomfører intervjuet og at det er UDI som treffer avgjørelsen om vedkommende får bli i Norge.

Opplysningsplikt

Når en person søker om beskyttelse i Norge, er det ved intervjutidspunktet en anførsel at en oppfylder vilkårene for beskyttelse. Søkeren må derfor bidra til å bygge et tilstrekkelig faktagrunnlag for å avgjøre om det foreligger et behov for beskyttelse. Søkerens forklaring må være grundig og oppriktig.

Barnet skal få informasjon om at det er svært viktig at en forteller sannheten og at en ikke bevisst oppgir feil informasjon eller bevisst utelater viktig informasjon. Informasjon som kommer etter asylintervjuet er ferdig, eller etter at UDI har fattet et vedtak i saken, har normalt mindre verdi.

Barnet bør informeres om at en ikke skal regne med at UDI vet noe om saken fra før. Selv om barnet har fortalt noe til politiet (ved registrering), til representant eller mottak, har ikke UDI nødvendigvis mottatt denne informasjonen. En bør derfor fortelle alt på nytt, i detalj. Selv om UDI har opplysninger fra Landinfo eller andre kilder ønsker UDI å høre opplysningene fra barnet selv, under intervjuet.

Gjennomgang av dagen

Representanten bør gå gjennom rammene for intervjudagen for å skape forutsigbarhet for barnet. For det første kan en forklare at mottaket eller omsorgssenteret vil påse at barnet kommer seg til og fra UDIs lokaler – enten vedkommende reiser med eller uten følgesperson. Det er ikke nødvendig å ta med matpakke, barnet får lunsj av UDI og det tilbys halalmat.

Representanten vil møte barnet i UDIs lokaler. Intervjuet starter normalt 09.00 og varer til senest 16.30. Intervjuets varighet varierer, noen intervjuer går over to dager. Asylintervjuets lengde har ingen betydning for utfallet av saken.

Tolken skal i utgangspunktet ha ti minutters pause hver time. Det er derfor flere pauser i løpet av dagen hvor representanten og den mindreårige får et avbrekk.

Rolleavklaring og tolk

Gi informasjon om hvem som skal være til stede ved samtalen og hvilken [rolle](#) de forskjellige deltakerne har. Barnet bør gjøres oppmerksom på at dersom han eller hun har vansker med å forstå hva tolken sier, må dette tas opp ved begynnelsen av intervjuet. Enkelte språk har store variasjoner ut fra dialekt, for eksempel vil et persisktalende (dari) barn fra Afghanistan kunne ha problemer med å forstå en persisktalende (farsi) tolk med bakgrunn fra Iran.

Tilrettelegging

Som et ledd i forberedelsene bør representanten være bevisst på eventuelle forhold som tilsier at den mindreårige trenger tilrettelegging av intervjuet. Dersom dette er tilfellet må representanten orientere UDI, slik at de kan være forberedt.⁷⁰

Svar på aldersundersøkelse

Mot slutten av asylintervjuet vil resultatet av en eventuell aldersundersøkelse fremlegges av intervjuer. Dersom resultatet av aldersundersøkelsen tilsier en alder over 18 år, kan dette være forvirrende og opprørende for søkeren. Det er derfor viktig å forberede barnet ved å få frem at aldersundersøkelsen ikke forteller nøyaktig alder, men viser hva leger og tannleger mener om søkers alder ut fra undersøkelsene. Alderen blir ikke tatt stilling til før UDIs vedtak i saken. Avgjørelsen skal bygge på en helhetsvurdering hvor også andre momenter enn aldersundersøkelsene vektlegges.⁷¹ Både søker og representant skal få uttale seg om søkers alder under intervjuet.

Ventefasen

Intervjuet er et skjæringspunkt i asylprosessen. Tiden før intervjuet kalles transittfasen, tiden etter intervjuet og frem til UDIs vedtak er ventefasen. For barnet er det ikke viktig å kjenne til disse begrepene, men representanten bør forberede barnet på at ventetiden etter intervjuet kan bli lang. Representanten bør fortelle barnet at lengden på ventetiden ikke sier noe om utfallet av saken.

⁷⁰ For å melde fra om behov for tilrettelegging kan representanten henvende seg til Barnefaglig enhet med e-postadresse bfe@udi.no.

⁷¹ Utlendingsloven § 88, [UDIs praksisnotat \(PN\) 2012-011 punkt 3.2.5 Momenter for fastsetting av søkerens alder](#)

Intervjudagen og intervjuets innhold

Ankomst og oppstart

Intervjuet vil som hovedregel foregå i UDIs lokaler i Oslo. UDI har også en avdeling i Trondheim, unntaksvis foretas intervjuer der. For yngre barn kan det være aktuelt at intervjuet gjennomføres ved mottakene eller omsorgssentrene der de bor (reiseintervju), da drar en saksbehandler dit barnet har fast opphold. En kan også gjennomføre intervju ved bruk av en videooverføringstjeneste (for eksempel Skype). I enkelte tilfeller kan det være nødvendig å gjennomføre asylintervjuet andre steder, for eksempel et sykehus eller politiets utlendingsinternat på Trandum.

Omsorgsansvarlig, som normalt vil være mottak eller omsorgssenter, har ansvar for at den mindreårige kommer seg til UDIs intervjulokaler. Om barnet er privatboende bør representanten forsikre seg om at personene barnet bor med har blitt orientert og har forstått at de har ansvar for at barnet kommer seg til intervju-lokalet.

Representanten møter opp i UDIs lokaler omtrent 15 minutter før intervjuet starter. Dersom intervjuet foregår i andre lokaler avtaler representanten tid og sted direkte med UDI. Det er viktig at du er presis. Dette er en av de viktigste dagene i asylprosessen for den mindreårige. Selv om du og barnet ikke snakker samme språk, kan det være betryggende for han eller henne å se at du er til stede i god tid før intervjuet starter.

Asylintervjuet starter normalt med at intervjuer henter tolk, representant og den mindreårige fra venterommene. Når alle er kommet inn i intervjurommet vil intervjuer introdusere seg selv og fortelle om de andre som er tilstede i rommet. Videre vil intervjuer fortelle om dagen, formålet med intervjuet og hvilke rettigheter og plikter søker har under samtalen. Enkelte ganger blir tolken bedt om å informere om sin rolle. Denne monologen fraviker utgangspunktet om at tolken kun oversetter det som blir sagt av deltakerne i samtalen.⁷²

Samtale før intervjuet begynner

Ofte vil intervjuer spørre om representanten ønsker å ha en samtale med barnet uten intervjuer i rommet, før selve intervjuet begynner. Et slikt tilbud kan ikke påregnes om du har vært oppnevnt som representant over lengre tid. Siden du nylig har hatt en forberedende samtale med barnet, kan du, om barnet ønsker det, avslå tilbudet med en henvisning til at dere allerede har snakket sammen.

Hvis du er midlertidig representant oppnevnt kun for å delta på intervjuet, skal du benytte deg av tilbudet om en samtale alene. Hvis du ikke får et slikt tilbud, må du be intervjueren om å få en kort samtale på tomannshånd. Det er viktig at den midlertidige representanten får anledning til å presentere seg og forsøke å etablere kontakt med barnet. For å betrygge barnet kan du fortelle at du er tilstede i stedet for den oppnevnte representanten, at du har hatt en samtale med han eller henne og at du skal hjelpe vedkommende på samme måte som den

⁷² UDI, Temahefte II – [Kommunikasjon via tolk](#) (2003), s. 11

representanten som er oppnevnt der vedkommende bor. Du bør opplyse om at du har taushetsplikt, men at du med den mindreåriges samtykke vil du fortelle oppnevnt representant om intervjudagen.

Om den mindreårige mot formodning ikke har hatt en samtale med sin representant om asylintervjuet, vil det være nødvendig å tilpasse samtalen etter dette. At en forberedende samtale ikke er gjennomført er relevant informasjon for intervjueren, du må derfor informere om dette. Midlertidig representant skal melde fra til fylkesmannen der barnet bor om oppnevnt representant ikke har gjennomført forberedende samtale.

Intervjuets innhold

Innledningsvis skal intervjuer informere søkeren om hva som er formålet med intervjuet, hvilke roller de ulike personene i rommet har, samt informere søkeren i tråd med regelverket.⁷³

Intervjueren leder intervjuet og tar utgangspunkt i en [standardisert intervjumetode](#). Som hovedregel vil dette innebære en strukturert samtale hvor det legges vekt på *fri fortelling*. Det vil si at intervjuer først lar barnet fortelle fritt om et emne og deretter tar utgangspunkt i barnets egne ord videre i samtalen. Intervjuer vil følge opp med temasondering, det vil si at en forsøker å utrede alle emner som er relevante etter tur.

Vanligvis vil intervjuer spørre om årsaken til at den mindreårige flyktet, hva vedkommende frykter ved en eventuell retur, bo- og familiesituasjon i hjemlandet, reiserute til Norge og identitet. Temaene som søkes avklart knytter seg både til behovet for beskyttelse direkte og identitetsavklaring. Ofte er identitet, herunder stedet personen er fra, av sentral betydning for om det foreligger et beskyttelsesbehov. Det er derfor viktig at også spørsmål som virker trivielle, for eksempel hvordan hjemlandsbyen ser ut, besvares grundig.

Intervjuer skal som hovedregel stille åpne, ikke ledende, spørsmål. Noen ganger må intervjuer imidlertid stille lukkede spørsmål. Intervjuer har ansvar for å avklare motstridende opplysninger som fremkommer underveis i intervjuet, så langt det er mulig.⁷⁴ For eksempel bør intervjuer informere søkeren hvis informasjon som gis under intervjuet strider mot kjent landinformasjon, eller hvis vedkommende har avgitt divergerende forklaring. På denne måten får barnet mulighet til å oppklare eventuelle misforståelser.

Før intervjuet kan andre søkere ved barnets bosted ha forklart hvilke spørsmål de selv ble stilt. Barnet kan oppleve at det blir viet lite oppmerksomhet til temaer han eller hun var godt forberedt på eller mye oppmerksomhet til temaer en antok var mindre viktige. En årsak til at innholdet i intervjuene varierer er at hva som vektlegges i stor grad varierer etter nasjonalitet og andre individuelle faktorer.

⁷³ Se [regelverk](#).

⁷⁴ Utlendingsforskriften § 17-2 femte ledd

Se for øvrig UDIs internmelding om [intervju i søknader om beskyttelse](#).⁷⁵ Internmeldingen gjelder voksne asylsøkere, men beskrivelsen av intervjuets gang i punkt 4 og 5 er treffende også for intervjuer av mindreårige.

Representantens inngripen

I enkelte situasjoner kan representanten oppleve at det er dårlig kommunikasjon under intervjuet og bør i så fall vurdere å gripe inn. At barnet er tilbakeholden kan skyldes flere forhold, for eksempel at barnet ikke forstår viktigheten av å svare utfyllende på intervjuers spørsmål eller at barnet ikke forstår spørsmålene.

I tilfeller hvor barnet svarer unnvikende eller kortfattet på intervjuers spørsmål, kan du vurdere å be om en kort pause. Dere kan benytte dere av UDIs tolk og du kan be intervjueren om å gå ut av rommet. Representanten må spørre barnet spørsmål og undersøke hva som er i veien. Enkelte ganger vil det kunne hjelpe å understreke for barnet at det er viktig å svare så grundig som mulig på intervjuers spørsmål, og at en tilstrekkelig opplysning av saken er i barnets interesse. Hvis barnet ikke bidrar med opplysninger under intervjuet vil UDI behandle saken på bakgrunn av opplysningene som allerede foreligger.

Som tidligere nevnt skal intervjueren stille åpne spørsmål og legge til rette for at barnet er komfortabel med å fortelle. Det kan likevel være forhold som krever at intervjuer må «grave» i søkerens forklaring, for eksempel hvis UDI ikke har nok informasjon til å fatte vedtak, eller det er indikasjoner som tilsier at opplysninger ikke stemmer. Om intervjueren blir mer konfronterende utover i intervjuet bør representanten ha dette i bakhodet, før han eller hun eventuelt griper inn.

Som representant skal du ikke være redd for å stå opp for barnet ved behov, men samtidig må du reflektere over hvorvidt du ønsker å avbryte intervjueren, samt hvordan dette eventuelt skal gjøres. Om representanten viser en negativ holdning til intervjueren kan dette for eksempel skape et dårlig klima for barnets formidling av informasjon, fordi det kan føre til at barnet vegrer seg for å dele sensitive opplysninger.

Vi vil ikke anbefale at representanten tar diskusjonen om intervjuers intervjuteknikk foran barnet, fordi dette kan bidra til at barnet blir mer utrygg. I stedet vil vi oppfordre til at en ber om å få snakke med intervjuer, eventuelt nærmeste leder, i pausen.

Det bør nevnes at det sjelden er konflikt mellom intervjuer, barn og representant.

⁷⁵ [UDIs internmelding IM 2013-011](#)

Det kan også være grunn til å gripe inn på grunn av forhold hos den mindreårige, for eksempel dersom han eller hun utagerer. Hvis et barn blir utagerende kan det lønne seg å be om å få snakke med barnet alene. Du bør undersøke om det er noe som plager barnet og ta utgangspunkt i dette.

Representanten har taushetsplikt og skal ikke korrigere barnets opplysninger under intervjuet. Hvis den mindreårige har justert eller endret sin historie, bør du be om å få snakke med barnet alene. Gjør barnet oppmerksom på forskjellene i det du har blitt fortalt tidligere og det som fremkommer under intervjuet. Du bør minne barnet om mulige konsekvenser av å snakke usant og gjøre det klart for barnet at utlendingsmyndighetene har gode redskap for å verifisere opplysninger barnet kommer med.

Avslutning av intervjuet

Helt på slutten av asylintervjuet vil asylrapporten oppsummeres av intervjueren. Det er viktig at representanten er oppmerksom for å undersøke om intervjuet er riktig gjengitt. Om du oppdager feil eller mangler skal du melde fra, slik at dette kan endres. Normalt mottar du også rapporten på sikker e-post. Dersom du er midlertidig representant er det viktig at du sender eventuelle korreksjoner til den representanten som er oppnevnt for barnet.

Du kan ta med en kopi av rapporten. Er du midlertidig representant må du sørge for at oppnevnt representant får en kopi. Du kan be intervjueren sende en rapport til oppnevnt representant via kryptert e-post, samt fortelle barnet at du gjerne videreformidler hvordan dagens møte gikk til den oppnevnte representanten. Om det er forhold som skal følges opp, for eksempel innhenting av legeerklæringer eller identitetsdokumenter, er det viktig at oppnevnt representant blir gjort oppmerksom på dette.

Mot slutten av intervjuet vil ofte den mindreårige informeres om resultatet av en eventuell alderstest. Intervjueren spør gjerne om en kommentar til resultatet

Toleransevindu og øvelser

Fra RVTS Østs kurs «Hjelp som nytter», Oslo, januar 2018.

Mennesker har et vindu eller sone der en er optimalt aktivert, der en kan lære, være tilstede i situasjonen og konsentrere seg. Dette kalles toleransevinduet. (Siegel. D.J., Developing Mind 2. utg., New York: Guilford publications, 2012)

Under et asylintervju bør et barn være i sitt toleransevindu. Hvis en er over toleransevinduet kan en bli urolig (hypoaktivert tilstand) og hvis en er under kan en bli passiv (hypoaktivert tilstand). Representanten kan ha en viktig rolle i å bidra til at barnet er i sitt toleransevindu under asylintervjuet.

Tre verktøy for å hjelpe en person tilbake til toleransevinduet.

Roe

Forslag: pusteanker – be barnet legge hånden der pusten er og følg pusten to ganger inn og ut.

Vekke

Forslag: tilby barnet vann å drikke, og be han eller hun legge merke til at vannet glir nedover halsen.

Fokusere

Forslag: ha fokus på smak, for eksempel gi en pastill og be barnet kjenne på smaken.

fra barn og representant. Representanten kan bestride resultatet, men dette må individuelt begrunnes. For eksempel kan barnets fremtoning, oppførsel og lignende, være relevante momenter. En generell skepsis til aldersundersøkelser vil ikke alene ha betydning. Representanten kan benytte anledningen til igjen å informere barnet om betydningen av alderstesten, slik som beskrevet under punktet «svar på aldersundersøkelse» under [forberedelser](#).

Kapitteloppsummering

- Asylintervjuet skal ikke gjennomføres uten representant til stede. Dersom den oppnevnte representanten ikke kan møte, oppnevnes en midlertidig representant.
- Det er den oppnevnte representanten som har ansvar for å forberede den mindreårige i forkant av intervjuet.
- Under intervjuet er representantens rolle å være til stede med barnet og påse at barnet blir hørt og at barnets rettigheter blir ivaretatt.
- Representanten og barnet skal samarbeide med UDI, det er derfor viktig å holde en god tone med intervjueren og kun i unntakstilfeller gripe inn under samtalen.

